

УДК 339.92:364

Кригульська Т.Б.¹, Октябрська К.І.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-1615 НУ «Запорізька політехніка»

ГЛОБАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ БІДНОСТІ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Під бідністю розуміють соціально-економічний стан, коли індивід або домогосподарство не мають достатніх матеріальних ресурсів для задоволення базових потреб. Незважаючи на швидкий цивілізаційний розвиток, мільйони людей донині не мають доступу до якісної їжі, освіти, медицини та гідних умов праці. Основними причинами цього є відтворення бідності між поколіннями, соціально-економічна нерівність, війни й політична нестабільність, наслідки кліматичних змін та обмежений доступ до сучасних технологій.

У сучасній економіці розрізняють дві форми бідності - абсолютну та відносну. Такий поділ є важливим для розуміння того, чому бідність і надалі залишається для людства глобальним викликом ХХІ століття. Абсолютна бідність пов'язана з прожитковим мінімумом і означає нездатність людини задовольнити основні потреби, найчастіше вона носить хронічний характер і поширена переважно в країнах, що розвиваються. Відносна бідність виникає через нерівність доходів і визначається неможливістю вести гідний спосіб життя. Така ситуація є типовою для більшості суспільства, більш характерною для розвинених країн і може бути тимчасовим. Розмежування

цих двох форм бідності дозволяє точніше оцінити масштаби проблеми та визначити ефективні шляхи її подолання.

За даними Світового банку, масштаби сучасної бідності залишаються значними та мають чітко виражений географічний характер. У 2024 році близько 839 мільйонів людей, або 10,3% населення світу, проживали за межею крайньої бідності, споживаючи менше 2,15 долара США на день. Після перегляду методології у 2025 році та підвищення межі бідності до 3 доларів на день кількість таких людей становила понад 831 мільйон тобто кожен десятий житель планети. Водночас майже половина світового населення живе менше, ніж на 6,85 долара на день [1].

Бідність дедалі більше концентрується у регіонах з нестабільною безпековою та економічною ситуацією. Наприклад, це Субсахарська Африка, Південний Судан, Південна Азія, Латинська Америка, де бідність має стійкий характер, і пов'язана з соціальною нерівністю.

Серед економічних причин глобальної бідності ключову роль відіграє нерівномірний розподіл ресурсів, тоді як більшість населення світу має обмежені можливості для економічного розвитку. Цьому сприяє боргова криза країн, що розвиваються, які змушені спрямовувати значну частину державних доходів на обслуговування зовнішніх боргів замість інвестування в соціальну сферу, а також монополізація ринків і несправедлива міжнародна торгівля. Політичні чинники проявляються через військові конфлікти та хронічну нестабільність, що руйнують економіку й інфраструктуру [2].

Корупція, позбавляє освіту, медицину та соціальний захист необхідного фінансування, а також слабкість державних інститутів, нездатних забезпечити верховенство права, ефективне управління й безпеку. Високі темпи приросту населення в найменш розвинених регіонах, поєднані з низьким рівнем освіти та охорони здоров'я, перевищують можливості створювати робочі місця та надавати базові соціальні послуги, що в підсумку закріплює та відтворює бідність у глобальному масштабі.

Економічний дефіцит трансформується у кризу людського розвитку, про що свідчать соціальні та гуманітарні наслідки бідності. У сфері здоров'я та виживання бідність призводить до високої дитячої смертності, поширення епідемій і недоступності чистої питної води.

Проблема бідності має глобальний характер, є деструктивною і нищівною для людського розвитку. Тому, подолання бідності в усіх її формах надалі є ключовим орієнтиром програм сталого розвитку.

Таким чином, подолання проблеми бідності неможливе без глибокої реформи світової фінансової системи. Зокрема, це стосується списання або реструктуризації безнадійних боргів найбідніших країн. Ключ до довгострокового успіху полягає у переході від моделі одноразової благодійності до моделі справедливого глобального партнерства, за якої кожна

людина, незалежно від місця народження, матиме доступ до базових освітніх, медичних і цифрових послуг як фундаменту сталого розвитку та глобальної стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Poverty, Prosperity, and Planet Report. Pathways Out of the Polycrisis. The World Bank Group. URL: [https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperityandplanet#:~:text=Global%20poverty%20reduction%20has%20slowed,International%20ment%20Association%20\(IDA\).](https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperityandplanet#:~:text=Global%20poverty%20reduction%20has%20slowed,International%20ment%20Association%20(IDA).) (дата звернення: 24.01.2026 р.)

2. The Nature and Evolution of Poverty The World Bank Group. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/80a0adfc-4deb-53bb-b694-b6b0a4dc0510/content#:~:text=But%20what%20precisely%20is%20deprivation,risk-and%20voicelessness%20and%20powerlessness/MBG.> (дата звернення: 24.01.2026 р.)